

Законска основа

Согласно постојната законска регулатива:

- Според чл. 8 од **Законот за заштита и унапредување на животната средина** ("Сл. весник на РМ" бр. 51/00) Македонскиот информативен центар за животна средина се грижи во обезбедување и воспоставување на базата на податоци за состојбата и квалитетот на медиумите на животната средина;

- Условите и начинот на употреба и користење на водите, заштита на водите од исцрпување и загадување се регулира со **Закон за водите** ("Сл. весник на РМ" бр. 4/98);

- Со **Уредбата за класификација на водите** ("Сл. весник на РМ" бр. 18/99) се врши класификација на површинските води (водотеци, езера и акумулации) и според намената и степенот на чистота се распоредуваат во 5 класи;

- Со **Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води** ("Сл. весник на РМ" бр. 18/99) природните и вештачките водотеци, делниците на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води се делат на 5 категории.

За воспоставувањето на базата на податоци од доменот на водените ресурси во Р. Македонија, Македонскиот информативен центар прибира податоци од Управата за хидрометеоролошки работи, Хидробиолошкиот завод од Охрид, Републичкиот завод за здравствена заштита, Централната лабораторија за животна средина, како и од сите субјекти кои се инволвирани во мониторирањето на водата, а кои се и обврзани да доставуваат податоци до Македонскиот информативен центар за животна средина.

ПРОНАЈДИ ГИ ОСУМТЕ РАЗЛИКИ и откриј во која кука живее семејството А, а во која семејството Б.

Мерење

А) **Хидролошката состојба** на водотеците се следи преку:

- Проток на реките;
- Водостој на природните езера;
- Водостој и количина на акумулациите.

Б) За следење на **квалитативната состојба** на водотеците од RIMSYS (River Monitoring System) проектот се обработуваат следните групи на индикатори:

- Хидролошки параметри;
- Физички и органолептички индикатори
- Минерализација
- Кислородни/Оксигенски индикатори
- Показатели на еутрофикација
- Штетни и опасни материи

Г) За **квалитативната состојба** на Охридското и Преспанското Езеро се добиваат податоци од Хидробиолошкиот завод од Охрид, и тоа:

- а) физичко-хемиски мониторинг
- б) биолошки мониторинг

Македонски информативен центар
за животна средина

Контакт лица: Љупка Д.Зажков, Снежана Рашкова
Адреса: ул. "Дрезденска" бр. 52
телефон: 30 66 930 лок. 114, 156

ВОДАТА Е ЖИВОТ

Можеби мислиш дека на нашата планета има многу вода, но што не е јачно. Морњата и океаните софаќаат 71% од површината на Земјата, но ние не можеме да ја пиеме морската вода, таа е солена. Луѓето треба да размислуваат како ја пиешат секоја капка вода. Секој треба да внимава да не ги загадува реките, појоциите, морњата и земјата. Голем проблем е обезбедување на чиста вода за пиење и гојвање.

Македонски информативен центар
за животна средина

Контакт лица: Љупка Д.Зажков, Снежана Рашкова
Адреса: ул. "Дрезденска" бр. 52
телефон: 30 66 930 лок. 114, 156

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Република Македонија

Македонски информативен центар
за животна средина

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Република Македонија

Македонски информативен центар
за животна средина

Водата е живот и опстанок, незаменлив и ограничен ресурс и фактор за развој на целото општество.

Отсекогаш човекот го поврзувал своето живалиште и својот опстанок со водата и се обидувал да биде поблизу до неа за да ја искористи полесно и поквалитетно. Опстанокот, развојот, просперитетот, па дури и пропаѓањето на цивилизациите биле и се уште се во нераскинлива врска со правилното и мудро користење на водното богатство.

Република Македонија спаѓа во земјите кои немаат доволни водни ресурси и веќе се чувствува нивниот недостиг во одредени периоди. Главната карактеристика на водните ресурси е проблемот кој е споменат како глобален: нерамномерната распределба по време, простор и квалитет.

Состојбата со квалитетот на водите во Република Македонија укажува дека природната рамнотежа во водотеците е веќе нарушена поради загадувањето на реките со органски материи, тешки метали и со некои специфични загадувачи (пестициди, токсични и органски соединенија). Загадувањето е особено големо низводно од градовите, за што во голема мерка придонесува и индустријата лоцирана во нив, со своите отпадни води. Нешто помало е загадувањето на оние делници кои поминуваат низ помалку населени подрачја, меѓутоа и тука е можно загадувањето да е поголемо од она што е пропишано со позитивните законски прописи

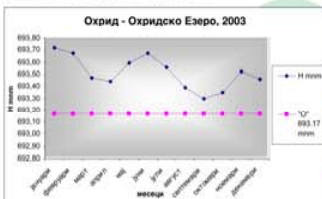
Следењето на квалитетот на состојбите со заштита и унапредување на животната средина и природата се врши во рамки на Македонскиот информативен центар за животна средина, во кој е воспоставена база на релевантни податоци, сеопфатни, точни, јавно достапни информации за состојбата и квалитетот на водата како медиум на животната средина. Базата на податоци се формира врз основа на соодветна обработка, складирање и искористување на мерењата и следењата на состојбата на водите од страна на други институции и организации. Обработените податоци се доставуваат до ЕЕА, јавноста и останати заинтересирани субјекти.

Прикажи ја живојата на семејството А и Б. Семејството А не внимава како ја пиеш водаа, додека семејството Б внимава како ја пиеш водаа.

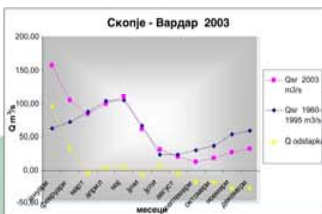

Хидролошка состојба на водотеците во Република Македонија

Состојбата со водостоите на трите природни езера за 2003 год. укажува на следното: дека само Охридското Езеро во текот на целата година ја надминува вредноста на водостојот на нултата точка ("0"), додека Преспанското и Дојранското Езеро се под нивото на "0", но секако го следат трендот на зголемување на водостојот Н, во прелетниот период на годината.

При анализа на протокот на водотеците најголемо позитивно отстапување е регистрирано на јануари 2003 година, кога протокот на мерните места Скопје, Велес и Демир Капија на реката Вардар е повеќе од двојно поголем од средномесечниот годишен проток. Тренд на зголемување на протокот на водотеците: Брегалница, Треска, Црна Река, Струмица и Пчиња е забележано во периодот јануари-февруари 2003 година. Кај сите водотеци, во периодот јули-декември протокот е ист или сосема малку отстапува од повеќегодишното месечно ниво.

Протокот и нивото на акумулациите: Калиманци, Турија, Глобочица, Тиквеш, Шпиље и Маврово во првото тромесечје на 2003 год. го следат трендот зголемување.

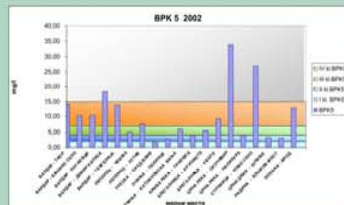
Квалитативна состојба на водотеците во Република Македонија

За анализа на квалитетот на водотеците во Р. Македонија, континуирано беа следени органолептичките, минерализационите, кислородните и показателите на киселост, еутрофикационите детерминанти и штетни и опасни материји на следниве мерни места:

Станица	Река
Света Богородица	Треска
Граница, Влия Лепенец	Лепенец
Таор, Ногавица, Демир Капија, Гевгелија, Башино Село	Вардар
Палинка, Катлановска Бања	Палинка
Траснец	Крива Река
Балван, Убого	Брегалница
Брод	Еленица
Скопичер, Воварци (Таликура)	Црна Река
Ново Село	Струмица
ХЕ Шпиље	Црна Дрва
Бојско Мост	Радика

При анализата на квалитетот на водотеците во Р. Македонија за 2002 год. беше констатирано дека концентрацијата на мерните детерминанти се разликува во текот на годината, како и дека во одредени моменти на поедини мерни места истите ја надминуваат максимално дозволената концентрација (МДК) пропишана со Уредбата за категоризација на водите ("Сл. весник на РМ" бр. 18/99). На пример, концентрацијата на железото, растворениот кислород, манганот, органското оптоварување (ХПК) и петдневната биолошка потрошувачка на кислород (БПК5) е најголемо на мерните места: Скопичер-Црна Река и Ново Село - Струмица.

Хипертрофичниот карактер на р. Вардар во однос на мерните суспендирани материји се задржува по целиот тек на реката од местото Таор па сè до излезниот момент Гевгелија.

Охридско Езеро Квалитативна состојба

За утврдување на квалитативната состојба на Охридското Езеро се следеат следните параметри: температура, проѕирност, рН, вкупна алкалност, слободен CO₂, кислород (растворен и заситеност), биохемиска потрошувачка на кислород, органски материји, азотни соединенија и вкупен фосфор.

Охридско Езеро - литорал

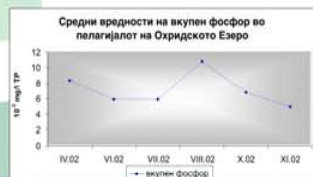
Сатеска Река, Коселска Река, Велгошка Река, Черва

Најголемо оптеретување по сите истражувани параметри се забележува кај реките Велгошка и Черва. Во одредени временски периоди квалитетот на водата се движи од умерено еутрофна до силно еутрофна вода. Тоа е потврда за оптоварувањата на водите од реките во својот тек до устијата во езерата.

Охридското Езеро - пелагијал

Истражувања во пелагијалниот дел на Охридското Езеро се вршат на еден вертикален профил со 12 длабочини.

Охридското Езеро, во пелагијалниот дел е се уште олиготрофно, но истражувањата укажуваат на пораст на концентрациите на фосфор, како последица на многу нерешени проблеми околу неговата заштита.

Преспанско Езеро Квалитативна состојба

Квалитативната состојба на Преспанското Езеро се утврдува преку следење на следните параметри: температура, проѕирност, рН, вкупна алкалност, слободен CO₂, кислород (растворен и заситеност), биохемиска потрошувачка на кислород, органски материји, азотни соединенија и вкупен фосфор.

Преспанско Езеро - литорал

Брајчинска, Кранска и Голема Река

Најголемо оптеретување по сите истражувани параметри се забележува кај Голема Река.

Преспанско Езеро - пелагијал

Истражувања во пелагијалниот дел на Преспанското Езеро се вршат на еден профил со 4 длабочини. Во пелагијалот на Преспанско Езеро осетно е органското оптоварување што и се очекува со оглед на неговата плиткост. Евидентирани се енормно високи концентрации на фосфор и вкупен азот. Тоа е само уште една потврда за големото оптоварување на овој, по големина втор во Република Македонија

Напиши ги буквите на двете исти рипки од аквариумот

Пробај да одговориш

- Ако се тушираш 5 минути еднаш дневно, колку вода трошиш:
 - во еден ден?
 - во една седмица?
- Ако ги миеш забите два пати дневно по 3 минути со пуштена чешма, колку вода ќе потрошиш:
 - во еден ден?
 - во една седмица?
- Ако ја наполниш кантичката за полевање на градината пет пати дневно, колку вода ќе потрошиш:
 - во еден ден?
 - во една седмица?
- Ако капе чешмата троши половина литар вода секој час. Колку литри вода ќе потроши:
 - во еден ден?
 - во една седмица?

Дали знаеш дека?

- За наводнување на градина со црево трошиш 500 л/час
- За капење трошиш 90 л вода
- За наводнување со кантичка трошиш 4 л вода
- За 5 минутки туширање трошиш 30 л вода
- Машината за перење троши 95 л вода
- Пуштена чешма троши 10 л/мин вода

